

॥ खंड ०२ ॥

॥ ओवी नं. २० ॥

॥ निरसनसह मुळावर्ची ओवी ॥

॥ देही-आत्मपुरुष-शिव चे बोल/संवाद ॥

॥ माझ घर मला नाही ठाव ॥

- ॥ माझ घर/ठिकाण, मला रे बापा । हे नाही ठाव ॥ घृ ॥
कोण्या वंशी, जीव माझा । नाही पाहीला देवं ॥
॥ देहे जीवाचे, मुळ यवगाचे । कोणी एक सांगा हो ।
पिंडा मध्ये, जीव-शिव । दोन्ही नांदवा हो ॥
॥ आलो बंशी/वंशी, झालो पंथी । उभा पायरीशी ।
काय/आहे माझ्या मागं निमित्त । गुंतलो/लागलो चाकरीशी ॥
॥ परोपरीच्या, केल्या/आहे पाय-या । परी उभा आहे ।
तिर गुणांचे, ओझे टाकुन । पलीकडे पाहार्वे ॥ ०४ ॥
किंवा :- तिरभवनाचे/तिरलोक्याचे एवढे ओझे । न टाकुन जावे ॥

- ॥ परोपरीचे, पिंड राया । विटाळी घडले ।
त्या पिंडाचे, तिर्थ रे ब्रम्हया । कोणाचे झाले ? ॥
॥ माया आंगी, विटाळ आला । त्याचा, पिंड घडलां ।
त्या पिंडातुन, हंस आला । कोणाचा झाला ? ॥
॥ माया आंगी, विटाळ । पिंडी, दुस्र बसवलां ।
माझ मजला, शुध्द/गोड रे बाप्पा । कस टाकु त्याला ? ॥
॥ त्याचं पिंडा धरणी जागा । ठेवलं वजीनं/वज करूनं ।
हेच माझ्या, कामा येईन । पुढं पांघरून ॥ ०८ ॥

- ॥ धरणीत/घरात वसनां, बाहेर मसनां । बरी, केली सोय ।
काय उपाय कराव म्हणता । आमचा देव आहयं ॥
किंवा:- त्याचं काय कराव म्हणता । आमचा देव आहयं ॥ ..जळगाव
॥ तुम्हीच देव, तुमचा जीव । तोही, घेउन जाता ? ।
चतुर्पता, वेदांत गाय । इच्यावर, राहो सत्ता ॥
॥ चतुर्पता, वेदांत गाय । ही आहे पोटा ।
कोण्या नामानं, शुध्द अनामीक । दुस्र होय म्हणता ?
॥ दुस्र असतो, उगाच बसतो । का देता हाका ? ।
तिन ताळाची, करतो चाकरी । चाकर आहे तुमचा ? ॥१२॥
किंवा जळगाव :- ॥ दुस्र असतो उगाच बसतो । नाही माझी सत्ता ।
तिताळा ला हाका मारता । चाकर आहे तुमचा ॥

- ॥ तिर ताळाची, करतो चाकरी । उचलतो गाय ।
आधी केली, धरणी शुध्द । तुम्ही करता काय ? ॥
किंवा जळगाव :- आधी केली, धरणी शुध्द । तुम्ही त्याचं करता काय ?
॥ आधी केली, धरणी शुध्द । कर्त्याच/कर्त्याचं/करताचं पुजनं ।
किंवा जळगाव :- आधी केली, धरणी शुध्द । जग करतीन पुजनं ।
हेच माझी, भाकर बापा । नाही देल्ली कोणं ॥ १४ ॥
॥ शुध्द असता, धरणी हो राया । करावं पुंजन ।
आता उगीच राहुन करां । अनामताचं पुंजन ॥
किंवा :- आता नका लाजु गडेहो । करा, अनामताचं पुंजन ॥

- ॥ बारा अवसा, बारा पुनवा । पुंजता धरणीशी ।
चोवीस आ-हे-गि-हे लावले । चंद्र-सुर्याशी ॥१६॥
- ॥ चंद्र-सुर्याने, आ-हे/आले गि-हे । कोठवरं भोगावं ? ।
कधी मिटन, चौ-यांशी ? ब्रम्हया ! याचं, पंचांग पाहयं ॥
- ॥ आकाशी चंद्र-सुर्य काशी । धरणी वर आहे ।
कोणं दिले ? कोणं आणले ? । कोणाचें होये ? ॥
- ॥ आकाशी चंद्र-सुर्य काशी । धरणी वर येणारं ।
कोणं देखीलें ? कोणं पाहले ? । पुढेच होणारं ॥ १९ ॥
- ॥ काशी सारखे, तिर्थ ब्रम्हया । देल्ले तुया पाशी ।
पाय धुवुन पेतीन जग । त्यामध्ये अमृत नाही ॥२०॥
- ॥ चतुर्पता, वेदांत गाय । हे माझ तिर्थ ।
कसं मी टाकु इला । इनं, जगवला पिंड ॥
- ॥ तिर्थ पिंडी, वस्ती याहीची । दुर्च होय म्हणता ? ।
तिर्थ-पिंडाच्या, दुर्च असते । का देता हाका ? ॥
- ॥ पिंडा मध्ये, पोहन-पाणी । नांदे, इच्छा कर्तार ।
कल यवगी, वस्ती ठेवनं । हे माझं घरं ॥
- ॥ ज्यांच घर, त्यांच मुळ । तो गायप झाला ।
किंवा :- तुमचे हे घर, यवगाचे मुळं । तु गायप झाला ?
कल यवगात आला भैस । यवगाचा दौरा ।
सत यवगात, येईन भैस । यवगाचा राजा ॥ २४ ॥
- ॥ महा महा, योगी उभे । राहतीन यवगाले ।
शक्ती मागनं, रूतं लज्जा । येईन/पडनं अवघ्याले/योग्याले ॥२५॥
- ॥ चारबीजं हाती घेवुन भैस । रूतं, देईन शक्तीले ।
शक्ती आंगचा, विटाळ । शुध्द करन, भैस अवघ्याले ॥
- ॥ आधी शुध्द, मंथ्यी शुध्द । झाले भैसानं ।
आता नका, लाजु करा हो । अनामीकाचं पुंजनं ॥
- ॥ तिर लोव्याचे, पुंजन अनामीक । करन एक भावं ।
पुंजना वेगळे, राहतीन । वाया, जातीन ते जीवं ॥ २८ ॥
- ॥ अनामीकाला, पुंजारपण । देल्लं देवानं ।
तिन यवगाचं उसनं । गादीवर, घेईन भरूनं ॥ २९ ॥
किंवा:- तिन यवगाची, गादी स्थापना । घेईन उकलुनं ॥...जळगाव
किंवा :- ॥ अनामीकानं, तिन यवग । केले पुंजन ।
उभा राहीन, गादी वर । उसनं घेईन भरून ॥
- भजने :-**
- ॥ भाव धरा भक्ती करा । भावीका साठी देव भावीक झाला ॥
॥ भाव या अनामीकानं केला । देव वचनात अखंड गोयला ॥
॥ अनामीका घरी आला । भाव पाहुन देवराया उतरला ॥
॥ ज्याचा भाव त्याची भक्ती । विठोबा राया, देव त्याहीच्या संगती ॥
॥ ज्याचा भाव त्याची भक्ती । देव राया, आहे त्याहीच्या संगती ॥
॥ देव भावाचा भुकेला । चाकर आहे, तो सच्च्या भक्तांचा ॥
॥ देव भावाचा भुकेला । देव नाही, कोणाच्या बापाचा ॥

निरसन पुढील पानावर....

॥ मुळावरची ओवी ॥

॥ निरसनसह माझे घरं । मला नाही ठावं ॥

- : निरसन/स्पष्टिकरण : -

॥ माझं घर/ठिकाण मला रे वाप्पा । हे नाही ठावं ।

कोण्या वंशी, जीव माझा । नाही पाहीला देवं ॥

हे आदीपुरुष शिवा ! जेव्हा या आत्मानं देह धारण केला नव्हता, तेव्हा पुर्विपासुन सोहंम् रूप या आत्माचं होतें. ते आधी रूप निराकार होतें. तेव्हा कुठच नव्हत काही, हे आधी रूप अगोचर होते. आदीपुरुष महाराज तेव्हा चरांचर होते. आणी त्या आदीपुरुष धन्याच्या आंगचा निराकारी तेजोगुणी अंश असलेला आत्मा हा त्याचां गडी वनुन आदीपुरुष महाराजा संग होता.

हे आदीपुरुषा ! तुम्ही चरांचर व्याप्त असे निरंजन ज्योत स्वरूप घेवुन उभे झालेत. या तुमच्या निरंजन रूपाने 'मो-ह सृष्टी रंचावी' अशी ईच्छा तुमच्याच चरांचर व्याप्त मनात धरली. त्या इच्छेमुळे बहु कार घडलेत. शक्ती उद्भवली. सृष्टी रंचनेचा खेळ उभा झाला. त्रिदेव उभे केले.. ईत्यादी अनेक कार करत त्यांचा कार तु निभावत आला. आदीपुरुष आदीगण-खंड०१/०१/०१, शक्ती-०१/०२/०१ व अजात ओवी-खंड०२/१३ चे निरसन वाचा ।

तुम्ही केलेल्या अनेक कार पैकी, एक कार म्हणजे तुमच्या मो-हं सृष्टी रंचावी या ईच्छेपुर्ति करीता तुमच्याच हुकमाने तुमचेच आंगचे तेजोगुणी अंश असलेल्या आत्मा-गडयांनी सृष्टीत रहित नांदवण्यासाठी प्रकृतिच्या योनी मध्ये उडया घेतल्या. या आत्म्यांनी प्रकृती मध्ये प्रवेश घेवुन, या प्रकृतिचे प्रवेशी/परवेशी वनुन देहे धरलीत. हे तुझेच आंगचे तेजोगुणी अंश देहधारी झालेत.

जेव्हा हे आत्मे परवेशी झालेत, तेव्हा ते प्रकृती-मायेच्या तिन गुणांच्या विकारांच्या वर्चस्वा खाली आलेत. मायेच्या तिरगुणांसह ईतर विकारांच्या वर्चस्वाखाली येवुन ते शंक आत्मे देहधारी झालेत. प्रकृति मध्ये देहधारी वनुन देहीच्या मन, बुद्धि, अहं, सह मायेच्या तिरगुणांनी वध्द होवुन, ते शंक/निशःकलंकी पवित्र आत्मे हे जिवात्मे झालेत.

अश्या रितीने हा शंक आत्मा प्रकृतिच्या गुणांनी वध्द होवुन जिवात्मा झाला. जिवात्मा वनुन मायेच्या तिरगुणांनी बांधला गेला. तो जिवात्मा आपल्या देहीचे ईद्रिये, विषय वासना विकार..ईत्यादी मध्ये मायेद्वारे अडकवल्या गेला. जिवात्म्याने विषय वासनाच्या विषया डोही डुवकी मारली. आणी या आत्माचा मायेनं इथंच घात केला. मायेने जिवात्म्यांच्या मागे चौ-यांशी चा फेरा लावला. आता या मायेच्या पोटी राहुन, या मायेला धोका देत मज नाईलाजास्तव केव्हा न केव्हा तरी या मायेचा घात करावा लागेल. तेव्हाच माझी सुटका होईल, हे मी जाणतो. याच करीता मज सत्सार चे भोजन देणा-या देहीची साथ हवी आहे. अश्याच देहीच्या शोधात मी फिरत राहतो.

मायेने माझा घात केला. मी म्हणजेच हा आत्मा/जिवात्मा या चौ-यांशीच्या फे-यात अडकलो. आणी माझे मुळचे घर विसरलो. या चौ-यांशीत या देहीचे बालपण-तारुण्य-वार्धक्य पाहत न पाहत, कितीतरी नवे नविन देहे टाकत नवे नवे देहे धारण करत फिरलो. या कितीतरी देहीत आला-गेला हा जीव ! याची गिणती मज नाही हो ठाव ! यवगान यवगात या आत्माचे कितीतरी अवतार झाले असतील. कितीतरी वंशात जन्म घेतला असेल. परंतु कोण्याही वंशी या आत्माचे जे मुळचे ठिकाण आहे, जे माझे मुळचे घर आहे,

ते ठाव/माहीत झाले नाही. या अहिन आत्म्याच्या मुळचे अहिनाघरचे निरंजन ग्यानाचे भोजन या निरंजन आत्म्याला मिळाले नाही. त्याचमुळे माझा मुळयवगाचा मुळचा सत्यदेव आदीपुरुष भैस नारायण गवसला नाही.

स्वतः इश्वरी अंश असुनही मायावी तिरगुणी मायेच्या तिरगुणांच्या संगतीने मी मायावी बनलो आहे. इश्वरी अंश विसरून गेलो आहे. त्याचमुळे आता मुळयवगाचे मुळवरचे अहिनाघरचे चतुर्पती ग्यान घेवुन शंकाचारी होवुन मुळस्वरूपात जावे लागेल. आपल्या मुळवरच्या मुळघरी जावुन या मुळघरचा मालक असलेला अजात अहिन चतुर्पती आदीपुरुष धनी यांचा संगतिचे गडी बनून राहावे लागेल. किंवा या अदिपुरुष धन्याच्या ज्योतीमध्ये सपुर्णतः विलीन व्हावे लागेल. आता या जन्मीचं हे देहघर या आत्मगड्यांची या इच्छा पुर्ण करेल काय? हे मज नाही ठाव !

या जन्मीचा देहीचा रथ मज आत्मास आता कोण्या मुक्कामा पर्यंत नेवुन पोहचवेल ? हा देह-रथ कोण्या ठीकाणी थांबेल ? कोण्या मार्गाने जाईल ? हा देह-रथ मला सारथ्य देवुन चतुर्पती मार्गाने मज नेईल ? कीवा ही देही कोण्या तिरगुणीचे ऐकुन स्वार्थि तिरगुणी गुरुच्या हाती या देहीचे सारथ्य देवुन भलत्याच मार्गाने मज नेईल ? या देहीने निवडलेल्या मार्गाने मला माझ्या मुळठिकाण चे अहिनाघरचे निरंजन चतुर्पता ग्यान मिळेल काय ? या देहीने पकडलेल्या मार्गाने माझे मजला स्वःस्वरूप दाखवुन, या चौ-यांशीच्या फे-यांतुन मजला मोक्ष देवु शकेल ? कीवा पुन्हा याच ८४शी मार्गाने फरफटत ठेवेल ? याचा ठाव-ठिकाण मज नाही गा ठाव. ! म्हणुनच, आता या चतुर्पती धन्या कडे अर्ज करतो की : या देहीला आपल्या जीवात्माचे मुळवरचे मुळयवगाचे ग्यान कोणी तरी प्रकाशीत आत्म गड्यांनी या देहीला सांगा हो !

॥ देहे जीवाचे, मुळ यवगाचे । कोणीतरी सांगा हो ।
पिंडा मध्ये, जीव-शिव । दोन्ही नांदवा हो ॥

हे चतुर्पती आदीपुरुषा ! हा जीव कितीतरी देह धारण करत, कितीतरी देहांची अदला-बदल करत मजल-दरमजल मारत या मानव जन्मा पर्यंत आला आहे. या मानव जन्मात मज आत्माचे मुळ यवगाचे कोण ठिकाण ? कोण मकाण ? कोण्या ठायी राहत होतो ? कोण्या रूपी होतो ? कोण माझा मालक ? त्या मुळयवगी उभ्या असलेल्या अनामत ज्योतीचं जळ-मुळ काय ? ... ईत्यादी मुळयवगाच्या मुळवरचे चतुर्पती देवाचे अहिनाघरचे चतुर्पती ग्यान या देहीला कोणीतरी चतुर्पतीच्या आत्मगड्यांनी कोणत्याही मार्गाने चांगल्या रितीने समजावुन उमजावुन सांगा हो ! आणी या चतुर्पती निरंजन ग्यानाच्या वळवर या पिंडामध्ये हा जीव आणी तो चतुर्पती शीव असे हे जीव-शिव दोन्ही नांदवा हो ! हीच अरज मज आत्माची या चतुर्पती धन्या चरणी आहे.

हे मुळयवगाच्या चतुर्पती देवा ! हीच अर्ज पुनःपुनश्चः लावण्यासाठी या मानव वंशी आलो आहे. परंतु देहीवर या तिरगुणी मायेनं तिरगुणांचा फासा टाकुन, मज आत्मास फशी पाडलं आहे. या फाश्यात तुझा हा राजहंस अडकला आहे. या तिरगुणांचे हे फासे, हा कृष्ण महाराज धनी अवधुत तोडन. तिरगुणांचे हे अम्मल ठाणे तो उडवन. तो या देहीत निशःकलंकी मांडणा करून माझे मुळचे घर मज दाखवन. याच आशेवर आता तुमच्या या चौथ्या चतुर्पती ग्यानाच्या पायरीवर येवुन चतुर्पती पंथी बनलो आहे गा बन्सी !

॥ आलो वंशी/वंशी, झालो पंथी । उभा पायरीशी ।
काय निमित्त्य माझ्या मागं । गुंतलो चाकरीशी ॥
शब्दार्थ :- बन्शी :- कृष्णाचे एक नाव । चाकरी :- सेवा, नोकरी

हा आत्माराम आपले मुळचे ठिकाण प्राप्त करण्यासाठी, येथपर्यंत देह धारण करत करत आलेला आहे. कृष्णा ! तुमच्याच कृपेने या चतुर्पतीचा अथर्वन वेद या देहीच्या हाती आला आहे. तुमच्याच कृपेने या चतुर्पती पंथात तुम्ही प्रवेशी करून घेतले आहे गा वन्शी !

या यवनी मानव वंशी होवून चतुर्पती पंथी लागून, या चतुर्पतीच्या पहील्या पायरी वर उभा झालो आहे. कृष्णा ! आता ही चवथ्या तुर्या अवस्थेची पहीली पायरी पार करण्यास साहय करण्यासाठी तुमच्याच आंगच्या या चिरंजीव वाळला तुमचे पाय दाखवा हो. या नरदेहीच्या जन्माचं आता काय निमित्त आहे ? कोणत्या निमित्त्या कारण तुम्ही माझा हात धरून मज हाती हा चतुर्पता वेद दिला आहे.? कोणत्या निमित्त्या कारण तुम्ही या देहीला या चतुर्पती पंथात दाखल करून घेतले आहे. ? कोणत्या निमित्त्या कारण आपणहुन या देहघरी येवून, आपल्या काना-मात्रा दाखवून मज धरलं हाती ? कोण्या निमित्त्याकारण नुसतेच हाती न धरता या मित्तलोकी च्या हृदयी तुमच्या यवगाची दवंडीच्या प्रमाणे वाणी सांगतली आहे. नुसतीच वाणी न सांगता हाताशी हात लावून, चतुर्पतीशी गोत/नातं जुळवून चतुर्पती पंथाच्या चाकरीशी लावल आहे. चतुर्पती चे निरंजन चतुर्पता ग्यान वेळोवेळ देवून, त्या ग्यान वाणीचे अनुभवही दिलेत आहेत...ईत्यादी हे सर्व कोण्या निमित्त्या कश्या करीता आम्हा दिले आहेत ?

आता हे सर्व तुमचे चतुर्पता निरंजन ग्यान या मित्तलोकी देहीच्या हृदयी तुम्ही उभे राहून तुमच्याच चतुर्पता मौसं वाणी व्दारे सांगाव आम्हास ! कारण की : इथे तुच यवगा परी पर लावत उभा झाला आहे. तुमच्याच मुळे मायेची ममता उभी झालेली आहे. ही ममता तुमच्या कडे, तसेच या संसार रूपी मायेकडे सुध्दा नेत आहे. आरंभी ही देही या मायेच्या भुलवणीत पडून या देहीचा मालक भुलली होती. परंतु तु स्वतः आपणहुन या देहघरा आले. आणी मज धरलं गा हाती ! धन्य माझ भाग्य थोर !

परंतु अजूनही ही माया म्हणते ईकडे ये ! हा चतुर्पती देव म्हणते ईकडे ये ! तिकडे जावु नको ! आता जावु कुणी कडे देवा ? कारण की : जोवरी ही काया आहे, तोवरी हीला माया चिकटुन राहणारच आहे. त्याचमुळे कैसा पाहु हो माझा देव राया ? याच संभ्रमात पडलो आहे. हा संदेह मिटव वा आता !

कारण की : आता मी तुमच्या कडे घेवून जाणा-या या तुमच्याच चतुर्पती पंथाच्या पायरी वर उभा राहून, या चतुर्पतीच्या चाकरीशी लागलो आहे. इथे एक से बढकर एक चढण्यास कठीन अश्या परोपरीच्या पाय-या असून, या पायरीच्या पल्याड घाटाच्या पलीकडे तु उभा आहे. तुम्ही परोपरीच्या पाय-या केल्या आहेत. आणी तिरगुणांचे ओझे टाकून पलीकडे पाहयं असे म्हणत या तिरगुणांच्या पल्याड उभा आहे. तुच सच्च्या भक्तांना तिरगुणांच्या पलीकडे घ्यान देत आहे. तिरगुणांच्या पलीकडे जाण्याच्या खुणा देत आहे. तिरगुणांच्या पलीकडे गेलेल्यांच्या हाताशी हात मिळवत त्यांना देणं देत आहे. पुढे येणा-या भैसाच्या यवगाची मांडणी मध्ये सच्च्या त्रिगुणातीत भक्तसवंगडयाना सामील करत आहेत.. धन्य गा तुमची माव ! कळेना कोणास !.

॥ परोपरीच्या, केल्या/आहे पाय-या । परी उभा आहे ।

तिरगुणांचे, ओझे टाकून । पलीकडे पाहार्वे ॥ ०४ ॥

हे चतुर्पती देवा । तुमच्या कडे घेवून जाणा-या चतुर्पती मार्गाच्या पहील्या पायरीवर उभा राहून आता तुमच्या चाकरीशी लागलो आहे. परंतु हा चतुर्पतीचा घाट चढतांना बहु लागत आहे हो नेट ! या घाटाच्या वर असलेल्या परोपरीच्या पाय-या चढतांना दमछाक होत आहे. पुढे पुढे तर हा रस्ता घोपट होत आहे.

या घोपट रस्तावर आलेले आम्ही तर आहो मुढं मुढं । आता देवा तुच रस्ता दाखव । होय गा पुढं । या घोपट रस्त्यावर नाही छाया, नाही माया । कैसा पाहु हा देवराया ? कैसा ओळखु हा देव राया ? आम्हास पाहता तो पाहवेना, वळ करीता आकळेना ! उपमा देवु तरी काय ? हा देव आकारात नाय ! हा माझा परात परं तत्व आदीपुरुष देव तिरगुणांच्या पलीकडे या मायेच्या पल्याड उभा आहे. म्हणुनच आता तुच ये वाप्पा धावुन आमच्या साहयास ही विनंती आहे.

हे सचित्तानंद सिध्द ब्रम्हवेत्ता कृष्णा ! हे चतुर्पती पंथाच्या मालका ! देह ज्योतीच्या मालका ! तुम्ही तर हे परात परं परंतत्व देखील आहे. हे परंम आपल्या आंगी आणले आहे. या धनीदेवा च्या चरणी तुच या नवलाख पाहय-या अर्पण आहे. आता तुर्या अवस्था प्रकाशीत करणा-या या चौथ्या पायरीवर तुच साहय हो कृष्ण अवधुता ! साहय कर वा साहयवंता ! आता आम्ही अल्याड आहो. पल्याड तो धनी आहे. आणी मध्ये पडली आहे ही पड ! याच पडीची तु दवंडी देत सांगी करत आहे की : या चतुर्पती धन्याकडे जाण्यासाठी सत्कृत्यात राहुन, सत्कृत्याच्या अधिक्याने या देहीच्या तिरलोक्याच्या डोक्यावर असलेले तिरगुणांचे ओझे टाकावे. हे तिरगुणांचे ओझे टाकुन पलीकडे पाहावे. पल्याड उभ्या असलेल्या धन्याकडचे निरंजन चतुर्पता ग्यान हे तुझे मुखच्या चतुर्पता अथर्वन् वेद द्वारेच मजपर्यंत आले आहे. तुमच्याच कृपेने तुमच्याच सांगी द्वारे तु आम्हास ग्यान दिले आहे की :

तिरगुणांचे ओझे टाकुन । पलीकडे पाहावे :-

प्रकृतिपासुन उत्पन्न झालेले सत्व-रज-तम हे तिन गुण हे देहीत वास करणा-या निरंजन आत्म्याला खेचुन बांधुन टाकत असतात. या निरंजन आत्म्याला तिरगुणांच्या बंधनात अडकवत असतात. ते अश्याप्रकारे :

- सत्वगुण हा सुखः आणी ज्ञान याच्या साह्याने मानवास बध्द करतो. सत् बंधनात अडकवतो. सुखाच्या ठिकाणी आसक्ती उत्पन्न करतो. मीच मोठा ज्ञानी पंडित ! मीच मोठा सात्विक ! असा सात्वीक अहंकार आणतो. सत्वगुणांचे अहं चे वर्चस्व झाल्याने हा सत्वगुण या देहीला नाचवतो. हा सत्वगुण या देहीची देवांप्रमाणे पुजा करवुन घेतो. एवढच नव्हे तर स्वतःलाच देव समजुन, देवाप्रमाणे वागावयास या देहीला भाग पाडते. देणं देण्याचे आव आणते. सत्कार करवुन घेतो. या देहीला मान सन्मान मिळण्याची अभिलाषा वाळगतो.
- रजोगुण या जिवात्म्यास रजवतो/रंगवतो ! रजोगुणां द्वारे तृष्णा व आसक्ती युक्त कर्म उत्पन्न करतो. या तृष्णा व आसक्तीयुक्त कर्म करण्याच्या लालचीने या लोभाने तो या मनुष्य प्राण्यास बध्द करतो. हा रजोगुण हर्ष, राग, विषय ईच्छा, लोभात्मक बुध्दि ईत्यादीका कडे या प्राण्यांची प्रवृत्ती वाढवत नेत प्राण्यास बध्द करुन बंधनात अडकवतो. जेव्हा रजगुण वरचढ होवुन आपले वर्चस्व गाजवते, तेव्हा हा रजगुण या देहीला जणुकाही राजा सारखी वर्तन करावयास लागते. देहीला राजाप्रमाणे वागावयास भाग पाडतो. देही राजसत्ता गाजवण्याची अभिलाषा वाळगत राहते.
- तर तमगुण हा प्राण्याच्या ज्ञानावर आच्छादन/पांघरुन टाकुन, त्या प्राण्यास मायावी व अज्ञानी करतो. आणी आपल्या मोहपाशात

अडकवुन घोर अश्या अंधःकारात पाडतो. तम मुळे प्रमाद/माज, मोह, अज्ञान, आळशीपणा, निद्रा, कर्तव्याचा विसर..ईत्यादी तमोगुणी बुद्धिचे लक्षणे वाढत वाढवत नेत नेत, याच्या योगाने तो या जिवात्म्यास जखडुन टाकतो. तम गुण हा प्रमाद, माज उत्पन्न करून प्राण्यास अविचारी वर्तन मुखपणा करण्यास प्रवृत्त करतो. सत् कृत्य, सत् कार्या विषयी निरुत्साह दाखवतो. तमोगुण अती वरचढ होवुन जेव्हा आपले वर्चस्व गाजवतो, तेव्हा तो तमोगुण या देहीला सैतानासारखे-राक्षसाराखे नाचवतो. या तम बुद्धिच्या मुखपणाने हा जिवात्मा चांगलाच अडकल्या/जखडल्या जावुन तो चांगलाच बध्द होतो. बंधनात अडकतो. मायेच्या वेड्या देहीच्या पायात पडतात.

अश्या रितीने हा जिवात्मा प्रकृति मायेच्या तिन गुणांनी जखडल्या जावुन बंधनात पडतो. ८४ शी च्या फेरीत फिरतो. परंतु प्रकृतिच्या या तिन गुणांच्या पलिकडे उभा असलेला प्रकृतिमायेचा कर्ता हा भिन्न असुन, तो कर्तार आदीपुरुष तिरगुणांच्या पल्याड उभा आहे. असे जेव्हा समदृष्टीने व उदासीनपणे पाहणा-या मनुष्य प्राण्यास कळू लागते, तेव्हाच त्याला या तिरगुणांच्या पल्याड असलेले आत्मरूप/सेरूप त्याच्या दृष्टीत येते. ज्ञान दृष्टीत आलेल्या सेरूपी अंशाला पकडुन, तो त्या आदीपुरुष चतुर्पती परमात्मास प्राप्त करण्यास पात्र होतो. आणी मग तो देह उत्पत्तीस कारणीभूत असलेल्या तिरगुणी गुणत्रयांच्या/देहीत्राच्या/त्रिरीत्रांच्या अतिक्रमणा नंतर, तो देहधारी पुरुष जन्म मृत्यु, जरा व्याधि, यांचे दुःख यातुन मुक्त होवुन या जन्मी च मोक्षास पावतो. भ. गीता. १३-३०

तिरगुणांच्या पलीकडे पाहणारा कोण ?

- ज्याला जरी तिरगुणांच्या कार्याची प्राप्ती झाली, तरी तो त्या कार्याचा व्देष करत नाही. आणी प्राप्त न झाली, तरी त्या तिरगुणी कार्याची ईच्छा धरत नाही. असा जो उदासीनपणे वर्तन करतो.
- या तिरगुणांनी ज्याचे चित्त चंचल होत नाही. हे तिन गुणच परस्परंच्या ठिकाणी व्यापार करत आहेत, असे समजुन तो स्थिरता प्राप्त करतो. या स्थिरते मुळे तो सुखः आले तरी हर्षभरीत होत नाही, तर दुःख आले तरी तो विषद होत नाही, या दुःखाने वाईट वाटुन घेत नाही.
- जो कोणत्याही अवस्थेत कोणत्याही परीस्थितीत स्थिर असतो. त्याची सर्वत्र समबुद्धि होवुन, त्याच्यातले सर्व विषम विसर्जित झाले आहे. त्याचमुळे त्याला सर्व समान वाटतात. तो सुखः अथवा दुःख, जय अथवा पराजय, मान अथवा अपमान, स्तुति अथवा निंदा, प्रिय अथवा अप्रिय, शत्रु अथवा मित्र ईत्यादी ठिकाणी समबुद्धि ठेवुन समभावाने पाहतो.
- तो धैर्यवान कोणत्याही आसक्तीयुक्त कर्माची आसक्ती न करता, कर्माची वासना न धरता आपले नियत कर्तव्य म्हणुन कर्म करतो.

अश्या प्राण्यांस त्री गुणातीत म्हणजे तिरगुणांच्या पलिकडे पाहणारा असे समजावे/म्हणावे. या शिवाय तो खेत्री अव्यभिचारी सत् कर्मात दृढ होवुन, सच्च्या भक्ती योगाने हरी नामाचे अमृतपान सेवन करतो. तोच या तिरित्र म्हणजे सत्व, रज, तम या तिनगुणांचे पलीकडे जावुन मोक्षप्राप्तिस समर्थ होतो. भ.गीता. १४-२७

म्हणुनच हे भक्त अर्जुना ! वेदांमध्ये सत्व-रज-तम हे तिन गुण व या तिन गुणांचे तिन राजे यांचेच विवरण केलेले आहे. वेदांच्या तिन गुणांच्या विवरणांच्या पलिकडे तु पाहयं. या तिरगुणांच्या पलीकडे जावे. आत्मज्ञान शोधल्या शिवाय नाही तत्वज्ञान ! हे जाणुन आत्मज्ञान घेवुन आत्मज्ञानी व्हावे. कारण तसे केल्यावाचुन तुला मोक्षप्राप्ती होणार नाही. सर्व कामनायुक्त काम्य कर्म तिरगुणांनी व्याप्त असतात. या काम्य कर्मा मुळेच या संसारात पुनःरूपी येवुन या संसाराची पुनरावृत्ती होत असते.

म्हणुनच तु सुखः-दुःख, शितःउष्ण ईत्यादी व्दंदापासुन दुर राहयं. आणी नेहमी सत्कृत्यात राहुन सत्य ज्योतीत निमग्न हो ! सत् कृत्यात राह ! सत्यदेवाचे सत्य ज्ञान प्राप्त कर ! असे केल्यानेच या सत्कृतिच्या अधिक्याने तु त्रिगुणातीत म्हणजेच तिरगुणांच्या पलिकडे पाहणारा होशील. तिरगुणांच्या पलीकडे असलेल्या आत्मतत्वात निमग्न हो ! या आत्मतत्वात रममान हो ! हे आत्मतत्त्वच तुला तिरगुणाचे पलीकडचे चतुर्पता निरंजन ग्यान सह निरंजनाची प्राप्ती करून देवु शकते. भ.गिता.अ.२/४७

जेव्हा तु तिरगुणांच्या पलिकडे असलेले निरंजन चतुर्पतीचे आत्मग्यान सह सर्व ग्यान असलेले हे चतुर्पता ग्यान ची पारख करशीन, तेव्हा तुला ग्यान येईन की : जरी परोपरीचे पिंड हे विटाळी घडले असले, तरी त्या विटाळी पिंडात एकच आत्मतत्त्व आहे. एकच निरंजन आहे. या एकाच निरंजना ठिकाणी रममान हो ! या त्रिगुणातीत नविन डोळ्याने या तिरगुणांच्या पलीकडे पाहये ! तेव्हाच तुला सत्य ग्यान येईन की :

॥ परोपरीचे पिंड राया । विटाळी घडवले ।

त्या पिंडाचे तिर्थ गडे हो । कोणाचे झाले ॥

॥ माया आंगी, विटाळ आला । त्याचा, पिंड घडलां ।

त्या पिंडातुन, हंस आला । कोणाचा झाला ? ॥

माया आंगी विटाळ आला. आणी त्या विटाळपासुनच हा देह पिंड हळुहळु आकार घेत घडला. या विटाळी जलात खेळत खेळत वाढला. जेव्हा या पिंडात परमात्म्याने मायेवर कृपा करून त्याचा तेजोगुणी अंश असलेला आत्मा पाठवला, तेव्हाच या पाचव्या लभेद आत्मा च्या सुस्कारानं या पिंडात सत्रावीची जिवनकळा ज्योत उभी होवुन नांदु लागली. ज्याप्रमाणे राजहंस हा पाणीमिश्रीत दुधातुन पाणी वेगळे काढत फक्त दुधच पितो, कंकरमिश्रीत मोतीतुन फक्त मोतीच वेचतो त्याचप्रमाणे या पिंडाचा राजहंस आत्मा हा देहीच्या षटविकारांच्या विषय वासना व्दारे, कलंकीत झालेले सर्व संस्कार वाजुला काढुन, देहीच्या सत्संस्काराचेच प्राशन हा हंस करु लागतो. तो हंस आत्मा देहीच्या कलंक काटे कंकरा व्दारे कलंकीत न होता, या देहीत राहुटी करून निश्कलंकीच राहु लागला. तो कोण्या कलंकाला प्राशन न करता, कलंकाशी बाधीत न होता, निश्कलंकी बनून देहीत राहु लागला. आत्म तत्वांत रममान होवु लागला. हरी नामाची रसाई प्राशन करु लागला. चतुर्पती ग्यान भक्ती व्दारे स्वतःला जाणु लागला. स्वतःला जाणल्याने स्वतः प्रकाशीत होवु लागला. स्वतः ची आकाश वाणी या देहीला ऐकवु लागला.

अश्या रितीने, हा परमात्म्याचा अंश अवतार हंस आत्मा या देहघरी राहुन परमात्माच्या अंश गुणांलाच चिकटुन परमात्माचाच झाला. या परमात्माच्या आंगचा अंश परमात्मा पासुन वेगळा कसा राहील ? हा परमात्माचा तेजोगुणी अंश असलेला हंस आत्मा अंती परमात्माचाच झाला. ज्याचा जो अंश होता त्याचा तो अंश झाला. ज्याची त्याला गोडी होती, त्या ग्यान भक्ती रसात

हरीनामाच्या गोडीत राहिला. सत् संस्कार प्राशत करत सत्यात राहिला. निश्कलंकी राहून तो कोणाचा झाला नाही. अंती तो हंस परमात्माचाच झाला.

उदाहरणार्थ :- दशरथ राजाने चुकून अजाणतेने श्रावण वाळला वाण मारला. या दशरथ वाणामुळे श्रावण वाळल्या पिंडातून त्या पिंडाचा हंस आत्मा गेला. जो हंस गेला तो कोणाचा झाला ? तो हंस तर परमात्माकडून आला. माय-वापात आपल्या परमात्म्याला पाहून, त्या माय-वापलाच परमात्मा समजून सच्ची सेवा भक्ती केली. आणी अंती तो परमात्मा कडेच गेला ना ? की दुसरी कडे गेला ? सांग पंडीता आता ! तो या देहीच्या विटाळतच आला, तर मग या विटाळलाच का दुर नेमता ?

परोपरीचे वेगवेगळे पिंड या विटाळानेच घडवले आहेत. त्या परोपरीच्या रक्त या मासाच्या पिंडात तो हंस निरंजन आत्मा उंच आहे. या निरंजनाचे ग्यान न घेता हे जनलोक ज्या परोपरीच्या पिंडाचे पाय धुवून तिर्थ पितात, ते तिर्थ तर या विटाळी घडलेल्या पिंडाचेच आहे. आणी हा पिंड विटाळचा म्हणजेच विटाळचेच ते तिर्थ आहे. या गुरू पिंडाच्या पाय धुवून घेतलेल्या तिर्थांमागे न लागता, आता या चतुर्पता वेदांत गाईचे अमृतरूपी ग्यान घेवून आत्मग्यानी होवून आपल्या पिंडाच्या हंसापर्यंत पोहचा. या हंसावर स्वार होवून परमात्म्याकडे वाटचाल करा. या पिंडाला विटाळी न संबोधता, त्याला दुर न करता, माझ पिंड मजला शुध्द रे वापा म्हणत आधी पिंडधरणी शुध्द करून स्वतःच्या पिंडातील हंस याला त्याचे सत्सार चे भोजन देवून त्याच्या लळ लावा. त्याला त्याच्या प्रकाशापासून दुरच नका ठेवु हो !

॥ माया आंगी, विटाळ पिंडी । दुरच वसवलां ?।

माझ मजला, शुध्द/गोड रे वाप्पा । कस टाकु त्याला ? ॥

॥ त्याच पिंडाची धरणी जागा । ठेवलं वज करूनं

हेच माझ्या, कामा येईन । पुढंच पांघरून ॥ ०८ ॥

या माया आंगी विटाळ येवून, या विटाळ पासूनच या परमात्माच्या तेजोगुणी अंश अवतार असलेल्या आत्माला देहघर बनवून दिल्या जाते. अश्या त्या माये आंगच्या विटाळी देहाला तुम्ही दुरच वसविता ? दुरच होय म्हणता ? अस्पृश्य ठरवता ? हे शोभते का तुमच्या ज्ञानाला ज्ञानी पंडीता ?

त्या विटाळी देहाला तुम्ही अस्पृश्य समजता ? परंतु तुमचा हा देह ? तो तर याच मायेच्या विटाळ पासून बनला आहे ना ? तुमचा देह हा विटाळ पासूनच बनला असल्यामुळे, या मायेच्या विटाळ विना प्रकट झालेले दैवत व योगी ईत्यादी इश्वरी काया असलेल्या या देवतांनी तुमचा हा देह अस्पृश्य मानायला पाहीजे होता. परंतु ते दैवत तर स्पृश्य-अस्पृश्यता न मानता, आपले भक्त पृश्य की अपृश्य ? उच्च-निच न बघता त्यांना देणं देत सर्विकडे सर्वांना समान दृष्टीने बघतात. विषमता विसर्जित करून समान दृष्टीने या सर्व देहीचे एकच निरंजन आत्मतत्व बघतात. परंतु तुम्ही ज्ञानी पंडीत ? शिव-शिव म्हणत स्पृश्य-अस्पृश्यता बाळगता ? उच्च-निच ठरवता ? तुमच्या देवांपेक्षाही तुम्ही मोठे झाले आहात काय ? हे तुम्हा शोभा देते काय ?

विटाळ हा फक्त आकारालाच चिकटलेला असतो. ज्याला आकारच नाही अश्या त्या निराकार निरंजन हंस आत्म्याला हा विटाळ कुठून चिकटणार ? विटाळ हा निराकार निरंजनाला कधीही चिकटत नाही. तो निराकार निरंजन तर विटाळ विनाच शुध्द पवित्र निश्कलंकी आहे. म्हणूनच या आत्म हंसाला या हंसराज कृष्णदेवान दिलेला, या हंस आत्म्यास प्राप्त झालेला जसा काही नरदेह असेल, ज्या काही जातीत तो उपजला असेल, ज्या काही अवस्थेत तो पडला असेल त्या सर्व स्थितीत या नरदेहीला मी शुध्द मानतो रे वाप्पा ! त्या नरदेहीला पंडीत टाकून न देता त्या विटाळी देहाचाच संग करून, त्या विटाळी

देहालाच जागी ठेवुन माझे स्वभाव गुणांनुरूप शुध्द व निश्कलंकी करण्यासाठी प्रयत्नरत् राहतो. त्या पिंडाची धरणी जागी ठेवुन तिचे वज करून माझा मुळचा मालक असलेला निरंजन निश्कलंकी आदीपुरुषाची भक्ती करत त्याला चतुर्पती नामाची गोडी लावत, निश्कलंकी मांडणा करत राहतो.

ही विटाळी देहीच या निश्कलंकी आदीपुरुषाकडे जाण्याचा या हंसाचा रथ होय. देह-रथाचे सारथ्य या हंसाने हाती घेवुन, कृष्णराजाने मजवर कृपा करून दिलेल्या या चतुर्पती ग्यान भक्ती मार्गाने रथ हाकत आहे. कृष्णकृपेच्या आधाराने उच्चत्तर अशी बुध्द ठेवुन, त्या उच्चत्तर बुध्द व्दारे या बुध्दच्या खालच्या स्तरावर असलेल्या मनाला ताब्यात घेवुन संयीमत करतो आहे. या संयीमत मनाव्दारे इंद्रियांचे संयमन करून कृष्णाने दावलेल्या चतुर्पती मार्गाने वाटचाल करत आहे. भाव-भक्ती ने हरिनामाच्या गोडीत न्हावुन ही वाटचाल सुरू आहे. पुढेही अशीच वाटचाल जोवर कृष्णकृपा राहणार तोवर करणार आहे.

म्हणुनच माया आंगी विटाळ व्दारे निर्मित या देह-रथाला मी अंतःवाहय शुध्द करतो. आम्ही करतो ही देह धरणी शुध्द ! देहीला निश्कलंकी बनवण्यासाठी, त्याची वज/जपवणुक करून ठेवत आहे. आधी हा देह-रथाची धरणी शुध्द करत, मग करतो आहे माझे मालकाचे पुजंन. अश्या रितीने या निश्कलंकी कडे जाण्यासाठी, या विटाळचा पांघरून असलेला त्याच पिंडाची देहीची जपवणुकच पुढे माझे कामा येईल. ईच्या साठी ही धरणी जागा वज करून ठेवलं. यवगान यवगात या मायेच्या विटाळी पांघरून असलेला, हा देही रथ हाकलत आहे. या विटाळचा पांघरून असलेला हा देही-रथ व्दारेच आध्यात्मिक प्रगती करत ग्यानसंपन्न होत होत येथ पर्यंत आलो आहे. आणी आता हे चतुर्पता निरंजन ग्याना व्दारे, स्वस्वरूप जाणुन आत्मग्यानी बनलो आहे.

आता या एकल्या चतुर्पती मार्गाने पुढे पुढे जात निश्कलंकी आदीपुरुषा कडे या हंसाला पोहचायचे आहे. हेच या हंसाचे अंतीम धैय/लक्ष्य होय. आत्मग्यानाने या मानवी देहीच्या आत दृष्टी अंतर्भुत करून, अंतर्गत तेजगुण जागृत करावयाचे आहे. त्या अंशात्मक अवतार असलेल्या परमात्माला पुर्ण रूपांरूपात देहीच्या आत अंतर्भुत करून स्वयंः प्रकाशीत व्हावयाचे आहे.

हेच अंतिम लक्ष्य गाठण्यासाठी, आता या हंसाला कितीही जन्म घ्यावे लागले तरी चालेल ! कितीतरी देहीत वस्ती करत या देहीत वसत वसना करावा लागेल. तर कधी या देहधरणीला मसना/श्मशान देवुन, माझे या धैय कडे अंतिम प्रवास करावा लागेल. हे मज नाही ठाव ! परंतु या धन्यान या देहीत वसना-मसना ची बरी केली सोय मज करीता !

॥ धरणीत वसनां, वाहेर मसनां । बरी, केली सोय ।

त्याचा काय उपाय, कराव म्हणता । आमचा देव होयं ॥

आदीपुरुष परमात्मा चा तेजोगुणी अंश अवतार असलेला हा चिरंजीव हंस आत्मा आपल्या धनीदेवाला शिराळ वाटे शरण येतो. आणी धन्याच्या कृपेने या प्रकृती मायेच्या योनी मध्ये प्रवेश करून प्रवेशी होतो. पिंडात प्रवेश करून या देहपिंडात राहुटी करतो. देहपिंड म्हणजेच कजव्यात वसना/वस्ती करतो. धन्याच्या नाम रसाईच्या गोडीत राहतो. सत् संस्काराचे प्राशन करतो. आपल्या धन्याकडे जाण्याचा मार्ग शोधतो. धन्याकडे जाण्याच्या मार्गाने वाटचाल करण्यास देहीला साहयं करत राहतो. धन्याकडे जाण्याच्या मार्गावर वाटचाल करता करता, जेव्हा ही देहधरणी जुनी, जिर्ण, मोडक्या अवस्थेत येते, तेव्हा तो हा मोडका कजवा सोडुन उडुन जातो. उदाहरणार्थ जसे मनुष्य आपले जुने

जिर्ण झालेले वस्त्रे टाकुन नवे कपडे धारण करतो, त्याचप्रमाणे हा हंस जुना जिर्ण व राहण्यास नालायक झालेला देह धरणी वाहेर निघुन तो देह मसनात नेण्याकरीता टाकुन देतो. तो निरंजन आत्मा या देहीला टाकुन देत, या देहीला मसना/श्मशान भूमी देतो.

आणी तो सोयम् जिवात्मा पुर्वाश्रमीच्या देहीचे सुक्ष्म असे इंद्रिये, मन, बुद्धि व तीच्यावरचे संस्कार यांना घेवुन, त्या त्या संस्काराप्रमाणे वागत वागत पुनश्च परमात्मा कृपेने नविन देह धारण करतो. आणी या नव्या देहीत पुनश्च: वसना म्हणजे वस्ती करून राहतो.

निश्कलंकी धन्याने आपण धनीदेव होवुन, या हंसाला निश्कलंकी कडे जाण्यासाठी चिरंजीव बनवुन पुनःपुनश्च आपल्या धन्याच्या कडे येण्याची संधी देत राहतो. जोपर्यंत हा हंस निश्कलंकी कडे पोहचणार नाही, तोपर्यंत तो धनी या हंसाला अश्या संध्या देत फिरवत ठेवण्याची या धन्यानं वरी सोय केली हो !

वरी केली सोय हो आमच्या या धन्यानं की : या हंसाला प्रकृती मायामध्ये प्रवेशी करून, त्याला चिरंजीवत्व देवुन अंवर बनवुन राहण्यास विटाळी देहघर दिले. देहीच्या षटविकारा सह अन्य विकार विषय वासना..ईत्यादी कलंकाच्या सानीध्यात ठेवुन, या हंसाला आपले निश्कलंकीत्व जपवणुक करण्यास कार्यरत् ठेवुन, आपल्या निश्कलंकी धन्याकडे जाण्याचा मार्ग या धनी देवानं दाखवला. वरी केली हो सोय या धन्यानं । परंतु ही देही काही त्या हंसाला साथ देत नाही. म्हणुनच तो हंस 'धनी काय दिसत नाही येथ' असे म्हणुन, मोडक्या कजव्यातुन निघुन जातो. पुनः नव्या देहीत त्या देहीला मसना देण्याकरीता वसना करतो.

काय उपाय करावं आता ? तुम्हीच आमचे देव ! तुमचा आंगचाच हा जीव ! तरी या जीवाला आपल्या निश्कलंकी धन्याकडे येण्यासाठी एवढा मोठा खटाटोप करावा लागतो ? तु असतांना वाप ! या देहीच्या हातातुन काहो घडले हे पाप ? का देतो ८४शी चे दुःख परोपरी ? वेळेवेळा ८४शी भोगण्यास का भाग पाडता ? या देहीतुन हा जीव निघुन जाण्यास का भाग पाडता ? का या जीवाला घेवुन जाता ?

॥ तुम्हीच देव, तुमचाच जीव । तोही, घेवुन जाता ? ।

चतुर्पता, वेदांत गाय । इच्यावर, राहो सत्ता ॥

हे आदीपुरुष धन्या ! हे शंक आत्म गडी तुझेच तर तेजोगुणी अंश आहे. तुमच्या ईच्छेसरशीस आम्ही प्रकृतीच्या योनीमध्ये उडया घेवुन या प्रकृतीचे प्रवेशी झाले आहे. इथे प्रवेशी होवुन प्रकृती मायेच्या तिन गुणांसह, चार चार कोट या आत्म्या वर चढल्या जावुन मायेच्या बंधनात हा आत्मा अडकल्या गेलो. सप्त कोषाने हा आत्मा वेस्टीला गेला आहे. आणी जिवात्मा बनला आहे. आत्म्यावर आलेले हे तिरगुणांचे बंधने सह देहकोषातुन मुक्त होण्यासाठी, मजवर कृपा करून तुम्ही या देहीच्या हाती हा चतुर्पता अथर्वन् वेद दिलेला आहे. आता या देहीच्या आंगी ही चतुर्पता आली असल्यामुळे या तिरगुणांचे जाळे हा कृष्ण महाराजा तोडन ! याच आशेवर आम्ही इथे ठाणं मांडुन वसलो आहोत. या कृष्ण संगतीन लागुन, बंधन तोड गा देवा । तुमच्या चरणावर ठेवला माथा । अशी विनवणी करत मला माझे मुळ घराकडे नेण्याची या कृष्णा चरणी विनवणीपुर्वक याचना करत आहो.

कृष्णा ! तुच तर आमचा धनी देव आहे. तुमच्या आंगचाच तर हा जीव आहे. तुमच्या हात ही देही बनली आहे. इथ हा देह-जीव खासा बनवला आहे. आता या देह-जीवावर कोणा तिरगुणीचा द्वैताचा वर्षाव चालणार नाही. या चतुर्पती पंथातच हा देह-जीव मजबुत बनवुन या देह देवळात माझे धनी देवाची ज्योत नांदते आहे. आता मजला या ज्योतीचा उजेड सदोनित आहे. आता हा तुमचाच हा जीव असतांना तोही का घेवुन जाता ? धनीदेवा ! त्याला घेवुन जाण्याचे प्रयोजन काय ? फक्त तुमचीच सत्ता आहे म्हणुन ?

देवा । तुमच्या हुकमा विना झाडाचा पत्ता/पान सुध्दा हालत नाही. तुमची चौताळी सत्ता आहे. परंतु आता ज्यात तुझेच चतुर्पती ग्यान भक्ती आहे, त्या चतुर्पता गाई वर मज आत्माची सत्ता राहु दे ! हीच तुम्हा चरणी अर्ज !

कारण की : हीच चतुर्पता गाय चतुर्पता ग्यानाचा अमृत पान्हा पाजत मज परमानंद देत उभी आहे. या चतुर्पता गायी मुळेच या देहघरी ही आनंदाची ज्योत आनंदात राहयत आहे. हीच चतुर्पता गाय या देह-जीवाला निरंजन ग्यानाने लदवदुन, मजला ८४ शी च्या फे-यातुन मुक्त करण्यास समर्थ आहे. तिरगुणी माये सह तिरगुणांच्या बंधनातुन मुक्त करून, मोक्ष प्राप्त करून देण्यास ही चतुर्पता गाय समर्थ आहे. ही चतुर्पता गाय माझे या धन्याकडे येण्याच्या मार्गात वेळोवेळ साहयं करत आहे. वेळोवेळ या देहीला सत्कृत्यात ठेवत, सत् संस्कार टाकत चतुर्पती हरीनामाचा पान्हा पाजण्यासाठी उभी होत आहे.

या चतुर्पता गायीच्या अमृत पान्हा या देह-जीवाने प्राशन केल्यामुळेच या जिवात्माच्या मनोमय कोषातुन मनाचे कलंकीत विकार निघुन जाण्यास साहयं होत आहे. या मनोमय कोषामध्ये चतुर्पती हरी वध्दलचे प्रेम, भाव, ग्यान, भक्ती कोरल्या जात आहे. कोरल्या गेले आहेत. या चतुर्पतीच्या ग्यान, भक्ती प्रेम भावाने च हा मनोमय कोष हरीनामाच्या ज्योतीमध्ये लीन होत आहे. तर या चतुर्पता गायीने पाजलेल्या अमृत पान्हाने, या जिवात्माच्या विज्ञानमय कोषात चतुर्पतीचे विशेष ग्यान सह निरंजन ग्यान कोरल्या गेले आहे. या चतुर्पता गायीचे सत्य ग्यान व चतुर्पताचे ग्यान संस्कार कोरल्या जात आहे. हा विज्ञानमय कोष त्या चतुर्पता ग्यानाच्या संस्कारानुरूपच वागुन या जिवात्माच्या आनंदमय कोषात परमानंद, परमय सुखाचे भंडार भरत आहे. त्याच मुळे ही आनंदाची ज्योत इथ आनंदात राहत आहे. म्हणुनच आता माझी अर्ज आहे की : या चतुर्पता गाई वर या देहीत राहुटी करून राहीलेल्या राहु/आत्मा ची सत्ता राहो. कारण हीच चतुर्पता गाय या जिवात्माला देहीच्या आत या बाहेर योग्य ते मार्गदर्शन करणार आहे. आपला चतुर्पता अमृत पान्हा पाजत राहणार आहे. हे मी आता जाणले असल्यामुळे मी पुनःपुनश्चः विनवणी अर्ज करतो की :

या चतुर्पता गाईवर या निरंजनाची सत्ता राहु दे ! या निरंजन आत्माची सत्ता सदा ठेव ! या चतुर्पता गाईपासुन क्षणभर ही मज दुर ठेवु नको. या चतुर्पता चा संग मज यवगान यवग राहु दे ! मी माझ्या मुळ स्वरूपात येवुन, माझ्या मुळ घराच ठिकाण येईपर्यंत, माझा धनी मला प्राप्त होईपर्यंत आणी सर्वकाही प्राप्त झाल्यावर सुध्दा या चतुर्पता गायीचा सदा संग ठेवुन या चतुर्पता गायीवर या राहु ची सदा सत्ता राहु दे !

मज आत्माची सुरुवातीची अवस्था अव्यक्त सोहंम् होती. मधली अवस्था व्यक्त झालेली असते तर पुनः अंती मी अव्यक्त होतो. माझ्या अव्यक्त-व्यक्त-अव्यक्त या अवस्थेतुन मी या देही व्दारे माझ्या मधल्या व्यक्त

अवस्थेत आलो आहे. या देहीच्या कालखंडात माझे कडे आलेली ही चतुर्पता गाय या देहीच्या वस्ती काळात तसेच या देहीवाहेरच्या अकाशमात मधील अव्यक्त अवस्थेतील काळात सदा मज आत्मास शुध्द करत सदा मज संग राहो. या सर्व देही ला सदा चतुर्पता चे साहय राहो. कृष्णराया ज्या मार्गान गेला, त्याच मार्गाने ही चतुर्पता गाय आम्हास नेवो. आदीपुरुष कृष्णाजी च्या पोटी असलेली ही चतुर्पता गाय आम्हा जिवात्मांच्या ही पोटी राहो. या चतुर्पता वर या आत्म्याची सत्ता, परमात्म्याची सत्ता राहु दे आता । सत्ता माझी सत्ता तुझी, राहु दे देवा । सदा विनवितो देवा भक्तात, ठेवा हो समानता । हीच माझ्या मुळ चतुर्पता धनी चरणी या जिवात्माची अर्ज !

॥ चतुर्पता, वेदांत गाय । ही आहे पोटा ।

कोण्या नामानं, शुध्द हो अनामीक ? दुश्च, होय म्हणता ?

पुर्व जन्मो-जन्मीच्या देहीचे नाव माहीत नसलेल्या या अनामीकाला या जन्मीच्या नरदेहीच्या कालखंडात कृष्ण रायाने आपण हुन या देह घरा येवुन आपल्या हाती आता धरले आहे. हाती धरुन या देहीला तो निरंजन कृष्ण आपल्या संग वागवत आहे. आपल्या चतुर्पता गाईचा पान्हा पाजत आहे. या कृष्णकृपेनेच या चतुर्पता गाईचा चतुर्पता ग्यान भक्ती हरीनामाचा पान्हा आता माझ्या पोटा गेलेला आहे. त्याचमुळे याच चतुर्पता ग्यान-भक्ती हरीनामाच्या ज्योतीत या देहीचा जिवनकाळ घालवण्यातच आम्ही धन्य मानत आहो.

चतुर्पता गाईने पाजलेल्या चतुर्पती ग्यान ने आता आमच्याच्यानं होईन तोवर आम्ही शुध्द होत होत निश्कलंकी धन्या कडे जाण्याच्या मार्गात चालत आहोत. शुध्दतेने चांगल्या आचार-विचाराने, सरळ साध्या सिदाईच्या मार्गाने ,देहीचे सर्व विकार दुर करत, सत्कृत्यात राहुन आपले जिवन निर्भयतेने जगण्याचा प्रयत्न करत आहोत. प्रयत्न करत राहणार. याच सिदाईच्या मार्गाने जगलो, जगणार, जगत राहणार हे आता निश्चित झाले आहे. आता या चतुर्पता नामाच्या पलीकडे दुसरे कोणतेही नाम नाही. हे चांगल्या रितीने जाणतो. याच चतुर्पता मार्गाने शुध्द होवुन माझे अंतीम लक्ष्य गाठणार आहे हे जाणतो. म्हणुनच तुम्ही ब्रम्हया ! आता आम्हास कोणते नाम देवुन, आम्हास शुध्द बनवण्याचा आव आणुन या कृष्ण अनामीका पासुन दुश्च होय म्हणता ? या अनामीकाला दुश्च होय म्हणता ? हा अनामीक कृष्णाजीच तर निरंजन आदीपुरुष बनला आहे. -कृष्णांमृत वाचा

निरंजन आदीपुरुषाचीच वस्ती तिर्थि पिंडी आहे. हाच आदीपुरुष कृष्णा दवंडी देवुन यवगान यवगात सांगी करत आहे की :

॥ दुश्च असते, उगाच बसते । का देता हाका ? ।

तिर लोक्याची, करते चाकरी । चाकर आहो तुमचा ? ॥

॥ तिर लोक्याची, करतो चाकरी । उचलतो गाय ।

आधी करतो, धरणी शुध्द । तुम्ही करता काय ? ॥

दुश्च असतो । उगाच बसतो । का देता हाका ?

या निरंजन कृष्णाचे स्वरूप अव्यक्त आहे. त्यानेच हे सर्व जग त्याच्या अव्यक्त स्वरूपाने व्यापलेले आहे. त्याच्या ठायीच सर्व भुते आहे, परंतु तो मात्र त्यांच्या ठिकाणी नाही. त्यांच्या ठिकाणापासुन दुश्च असतो. कारण तो या तिरगुणी भुतांसह असलेल्या या तिरगुणी मायेच्या पल्याड उभा आहे. तो तिरगुणी मायेच्या तिरगुणांच्या पलीकडे असल्यामुळे या तिरगुणी मायेच्या बंधनात तो धनी नाही. परंतु हे सर्व तिरगुणी प्राणी तिरगुणी मायेच्या तिरगुणी बंधनात अडकुन तिरगुणी मायेच्या ठिकाणी अडकलेले आहे. अजुनही या धन्याच्या ठिकाणी हे सर्व तिरगुणी प्राणी नाही आले आहे.

हा धनीच या प्राण्यांचा उत्पन्नकर्ता, धारणकर्ता, असुनही या प्राण्यांमध्ये कायमचा स्थिरावलेला राहत नाही. यांच्यापासुन दुःख होत राहतो. ज्याप्रमाणे सर्वगामी वायु नेहमी आकाशाच्या ठिकाणी असुनही आकाश त्याच्या ठिकाणी स्थीरावत नसते, त्याचप्रमाणे हे सर्व प्राणी धन्याच्या ठिकाणी असुनही हा धनी त्यांच्या ठिकाणी स्थीरावत नाही. तो धनी या तिरगुणी प्राण्याच्या ठिकाणा पासुन जरा दुःख उभा असतो. तो तिरगुणी पासुन दुःख होत राहतो.

तो आदीपुरुष या त्रिगुणात्मक मायेच्या संसाराच्या दुःख असतो. आणी मौन व्रत धारण करून उगाच बसुन या तिरगुणी मायेच्या तिरगुणां द्वारे उभारलेला तिरगुणी खेळ पाहतो. या मायाजाळाचा खेळत संसार सार तुम्हा हात ! या निरंजन निराकार निराधार निर्गुण धनी देवाशी काय काम ? असा विचार ठेवुन तिरगुणांचा संग करून सगुण व्दैत भजत तिरगुणी जिवन जगत राहत आहेत.

असे तिरगुणांच्या अधिपत्या खाली जीवन जगत असतांना, या तिरगुणी मायेचा संग करून तिरगुणी मायेच्या ठिकाणी नित राहुन, तो चौथा निरंजन धनी दिसला काहो तुम्हाले ? मायावी मायेच्या तिरगुणी ठिकाणावर राहुन त्या धन्याचे ठाव ठिकाण माहीत झाले काहो तुम्हाले ?

तिरगुणांच्या पलीकडे पाहत पाहत, तिरगुणांच्या पल्याड जावुन या मायेच्या तिरगुणी ठिकाणाहुन जो प्राणी दुर हटतो, त्यालाच हा धनी आपला हात त्याच्या हातात देवुन या तिरगुणी मायेच्या ठिकाणाहुन खिचुन चौथ्या धन्याच्या ठाव ठिकाणी आणतो. अश्या रितीने तिरगुणांच्या पलीकडे गेलेल्या त्या प्राण्यास या धन्याचे ठिकाण प्राप्त होते. त्या चौथ्या निरंजन आदीपुरुष कृष्ण धन्याच्या ठिकाणी येवुन तो प्राणी मोक्ष पदा जातो. इतरत्र कोणत्याही तिरगुणी मार्गाने तो मोक्षपदास जात नाही.

कारण की : तो धनी तर या तिरगुणीपासुन दुःख असतो. उगाच बसतो. तर मग तिरगुणी मार्गाने जावुन या उगाच बसलेल्या चौथ्या धनी ला 'मोक्ष दयाहो देवा !' असे म्हणुन का देता हाका ? तिरगुणी मार्गाने आजपर्यंत कुणासही मोक्ष प्राप्त झालेला नाही आहे. हे सर्व जाणते तिरगुणी जाणतात तरी सुध्दा मायेच्या आहारी जावुन तुम्हास फसवतात ? आणी तुम्ही फसतात ? धनीदेवा ! आता सर्वत्रास सद्बुद्धि दयाहो.

तिरलोक्याची करतो चाकरी । चाकर आहे तुमचा ?

तो निरंजन आदीपुरुष धनी तर निराकार निराधार निर्गुण अव्यक्त आहे. हा चौथा शुध्द सत्त्व चा धनी तिरगुणी पासुन जरा दुःख राहुन पिंडी या ब्रम्हांडातील तिरलोक्यात म्हणजेच या देहीतील स्वर्ग मिर्त पाताळ या तिनही लोकात निराकार निराधार चैतन्य सोहंम् स्वरूपात भरून भरला आणीक उरला आहे. तो चैतन्यमय निरंजन आदीपुरुष धनी हा चैतन्याचा मुळस्तंभ वनुन या देहीत निराधार उभा आहे. अश्या रितीने देहीत हा धनी उभा राहुन आपल्या चैतन्यमय निराकार निराधार निरंजन मुळस्तंभाच्या आधारावर ही देही चालत-बोलत उभी ठेवण्याची चाकरी करत आहे. बरे गा माझे लहानपण असे म्हणत हा निर्गुण निरंजन धनी तुमच्या देहीची चाकरी करत आहे. त्याच मुळे तुम्ही चालत -बोलत धावत आहे. हा धनी आपली शिष्टाई करत, लहानपण घेत आपल्या मानाचा प्याला विष्णुला देत आहे. तिरलोक्याची चाकरी करण्याचा तिरलोक जुम्मा घेत आपले कार्य करत उभा आहे. या कृष्ण धन्यानेच वेळोवेळ यवगान यवगात अवतार घेत, या देह धरणी सह ही धरणी शुध्द केलेली आहे. म्हणुन हा कृष्ण धनी चाकर होय का तुम्हा तिरगुणीचा ?

॥ तिर लोव्याची, करतो चाकरी । उचलतो गाय ।
आधी केली धरणी शुध्द । तुम्ही करता काय ?

हा आदीपुरुष कृष्णा ! या देहीच्या तिरलोव्याची चाकरी करत ही देहरूपी गाय वेळेवेळ उचलत आहे. यानेच सर्वप्रथम सर्वात आधी ही धरणी शुध्द केलेली आहे. तशीच देहधरणी आता तुम्ही शुध्द करता आहेत का ?

॥ आधी करतो, धरणी शुध्द । करत्याचं पुजनं ।
हेच माझी, भाकर देवा । नाही देल्ली कोणं ॥
॥ शुध्द असता, धरणी हो राया । करावं पुंजन ।
आता उगीच राहुन करां । अनामताचं पुंजन ॥
आधी करतो, धरणी शुध्द । करत्याचं पुजनं ?

ही देही या आत्म्याची धरणी आहे. या देह धरणी वर परमात्म्याने आपला तेजोगुणी अंश अवतार घेवुन, ही धरणी आपल्या चैतन्य प्रकाशात जागृत करून आतापर्यंत ठेवलेली आहे. परमात्माचा अंश अवतार असलेला आत्माराम या देहधरणीवर उभा आहे. परंतु या देहधरणीवर आलेल्या विकारी काटे, विषय वासन ईत्यादी काढत ही देहधरणी आम्ही आधी शुध्द करतो. आत्म्यावरचे मनोमय वासनमय कोषाचे खोड तोडुन टाकतो. देहीची उत्तरोत्तर प्रगती करत देहीच्या आत्मारामा पर्यंत पोहचवुन या निरंजन आत्मारामा च्या ग्यान प्रकाशात देहीला न्हावुन काढत आहोत. देही प्रकाशीत करत आहोत. हेच आमचे धन्याला वाहलेले फुल पुष्पाचे पुंजन होय.

अश्या प्रकारच्या धरणी शुध्दता करत, या आत्मारामा पर्यंत पोहचुन या निरंजन आत्मारामा च्या ग्यान प्रकाशात न्हावुन निघण्यास हे मानव कमी पडत आहे. कारण की : हे मानव निरंजन आत्मग्यानी नसल्यामुळे या देहधरणीचेच पुंजनात गुंतलेले आहेत. या देहधरणीचे पाय धुवुन तिर्थ पित त्या देहधरणीच्या विटाळी तिर्थालाच अमृत मानत आहेत. आत्मज्ञानी होवुन धन्याच्या तेजोगुणी अंशंअवतार असलेल्या आत्म्याद्वारे आलेले निरंजन ग्यानाला ते जाणत नाहीत.

हेच माझी, भाकर देवा । नाही देल्ली कोणं ।

हा आत्माच परमात्माचा तेजोगुण अंश आहे. आदीपुरुष परमात्माला जाणण्याकरीता हाच एक दुवा आहे. हाच एक मार्ग आहे की : प्रथम परमात्माच्या या अंशाला पकडुन या अंशाच्या ग्यान प्रकाशानेच परमात्माकडे जाता येते. परमात्म्याच्या या एका अंशाला जाणले, या अंशाच्या प्रकाशात न्हावुन निघाले म्हणजे मग तोच अंश परमात्मा पर्यंत पोहचवुन देतो. त्याच मुळे प्रथम आत्मग्यानी होवुन परमात्म्याच्या या अंशाला जाणुन या अंशापर्यंत पोहचा । या अंशाच्या हातात आपल्या देहीचा हात द्या. मग तो अंशच पोहचवुन देईल आपल्या निरंजन धन्याकडे !

परमात्माच्या या तेजगुण अंशापर्यंत पोहचण्यासाठी मार्गक्रमण करतांना, या मार्गात आलेले काम-क्रोध, लोभ-मोह, मद-मत्सर, डंब-अंकार, भय त्रिगुण.. ईत्यादी देहीच्या विकारांचे काटे दुर करत करत जावे. हाती ग्यानाची कु-हाड घेवुन या काम,क्रोध..ईत्यादीचे खोलवर रूजलेले खोडे काढत काढत जावे. त्या मार्गावर आलेल्या आशा-मनशा, आकांक्षा-कल्पना यांच्या पालव्या तोडत तोडत धिराईने चालत चालत मार्गक्रमण करावे लागते. या मार्गाने एकदा देहीतल्या निरंजना कडे पोहचले, तर तोच निरंजन तुम्हास परमात्माकडे आपरूप पोहचवुन देईल.

हे सर्व चतुर्पता ग्यान कृष्णाकडे असल्यामुळे या कृष्णाने आधी ही देहधरणी शुध्द करून निरंजनाला प्रकाशीत केले. ही देहधरणी आधी शुध्द

करून, त्या कर्तार निरंजन आदीपुरुषाचे ग्यान-भक्ती-भाव ने पुंजन केले. तिनगुणांचे तिन शिक्के त्याहीच्या चरणी अर्पण केलेत. मन-भावाचे फुल-पुष्प त्या धनी देवाच्या चरणावर वाहले. त्या धनीदेव आदीपुरुषाला आपल्या देही अंतर्गत आणले. धनीदेव आदीपुरुषाचा पुर्ण अवतार बनलेत. आणि तोच त्यांच्या अनुभवाचा चतुर्पता मार्गाने जाण्यास आम्हा सांगी केली. अश्याच प्रकारचे पुंजन तुम्ही करता काय ? अश्याच प्रकारच्या पुर्जनाची माझी भाकर होय. हीच भाकर नाही दिली वा कोणी तिरगुणीनी मजला ! यां तिरगुणीनी स्वतःचे दिले तरी काय ? स्वार्थी तिरगुणी ब्रम्हयांने स्वतः चे पोट भरण्याकरीता जगास कर्मकांड देवुन पुंजन करावयास शिकविले ? जगास भुलविले. मायेनं भुललेले जग करतीन पुंजन ?

इथ सर्वकाही परमात्म्याचे आहे. सर्वाचा तो एकला धनी आहे. त्याच मुळे ईथे तुमचे काहीही नसुन, तुमच्या मालकीचा फक्त एकच भक्ती-भाव तुम्हास दिलेला आहे. तोच भाव या चतुर्पता ग्यानाला संग घेवुन अर्पण करणे. आधी देहधरणी शुध्द करून ग्यान-भक्ती-भाव चे भोजन त्या परमात्म्याला अर्पण करत राहणे. हिच त्या परमात्म्याची भाकर होय. ही भाकर अर्पण करणे हेच कर्त्याच सत्य पुंजन होय. ही त्याची भाकर त्याला न देता ज्यावर तुमचा अधिकारच नाही, ते भलत-सलत त्याला देत सुटल्याने तो निरंजन परमात्मा तुम्हा देह घरी उपाशीच राहिल. उपाशी पोटी अध्यात्म होत नसते. अध्यात्मच जर नाही झाले, तर देणं कोणं देणार ? त्याच मुळे आता तुम्ही उगीच राहा ! आणि ऐका गडे हो या अनामीक कृष्णांचे आता !

काहीही त्रिगुणात्मक व्यर्थ बडबड न करता, या त्रिगुणीबध्दल मौन व्रत धारण करून उगीच राहुन आधी मन धरा हाती. दया-क्षमा, शांती, चित्ती हृदयी ठेवुन सत् संगत सत्कृत्ये करत, मनभाव प्रेमभाव, सद्भावाने, ग्यान-भक्ती, वैराग्य-सद्गुण या चौघांचे चौघडे वाजवत राहा. आशा-मनशा, दुंगुण वासना-कल्पनेचे ठिकाणे उडवत, तिन-सहा-छत्तीस असे पचेचाळीस चौक्या तोडुन भेट देण्यास या आदीपुरुषा परमात्मा कडे प्रार्थना करत राहावे.

अश्याच रितीने आपली देहधरणी आधी शुध्द करत ही देह धरणी जेव्हा जेव्हा शुध्द झालेली असते, तेव्हा तेव्हा त्याची भाकर त्या कर्ता-याला दयावी. जरी कितीही विघ्ने दुखः समोर आले, तरी त्या दुखांचे आरे-गिरे भोगुन त्यांना पार करत करत हा अनामीक करतो गा अनामताचे पुंजन ! तुम्ही करा गडे हो असेच उगिच राहुन सुखःदुःखाचे आरे-गिरे भोगत त्यांना पार करत अनामत धन्याचे पुंजन करावे. !

॥ बारा अवसा, बारा पुनवा । पुंजा हो धरणीशी ।

चोवीस आ-हे-गि-हे लावले । या चंद्र-सुर्याशी ॥

॥ चंद्र-सुर्याने, आ-हे गि-हे । कोठवर भोगावें ? ।

कधी मिटन, चौ-यांशी ब्रम्हया । पंचांग पाहावे ॥ २० ॥

एका वर्षाला १२ अमावश्या व १२ पोर्णिमा असे एकुन २४ अवसा-पुनवा होतात. या पैकी एका वर्षाला सरासरी एका अवसाला सुर्यग्रहन, तर एका पुनवा ला चंद्रग्रहन असे २ ग्रहने होतात. ग्रहणा अगोदरचे १२ आरे व ग्रहणा नंतरचे १२ गि-हे असे हे एकुन २४ आरे-गि-हे एका ग्रहणाला लागतात. पिंडी या ब्रम्हांडी या नात्याने, ब्रम्हांडात जे चंद्र-सुर्य आहे तेच चंद्र-सुर्य प्रतिक रूपात या देहीत आलेले आहेत. या देहीच्या डाव्या भागात इडा नाडी समुह असुन या इडा समुहात चंद्र असतो. आणि या चंद्राचे प्रतिक म्हणुन या देहीचा डावा डोळ ओळखल्या जातो. तर या देहीच्या उजव्या पिंगळ नाडी समुहात सुर्य असतो आणि या सुर्याचे प्रतिक म्हणुन या देहीचा उजवा डोळ ओळखल्या जातो. असे

हे चंद्रःसुर्य नयन हो । यालाही १२ अवसा १२ पुनवा लागतात. २४ आरे-गि-हे भोगावे लागतात. १२ अवसा व १२ पुनवा यांचे पुंजन ही देहधरणी करत आहे. परंतु आताही १२ अवसा १२ पुनवा पुंजता पुंजता, आपल्या चंद्र-सुर्याला सुखःदुःखाचे आरे-गि-हे लागलेलेच आहेत. याचे कारण म्हणजे तुम्ही स्वतःला त्या सत्कर्मचे फळाचे भोक्ते समजत आहात. तुम्ही स्वतः तिरगुणांच्या पल्याड जात नाही आहेत. त्याच मुळे असेच सुखःदुःखाचे आरे-गि-हे भोगत भोगत या देहीने यवगान यवगात कित्येक जन्म घेत घेत, कित्येक सुखःदुःखाचे डोंगर पार करत करत फिरत आहेत. याची गणीता आहे का ठाव ? तुम्हा हाती या यवगान यवगात मुळचा चतुर्पती देवाचे निरंजन चतुर्पती ग्यान न लागल्यामुळे, असे तुम्ही सुखःदुःखाचे आरे-गि-हे भोगत फिरत आहात. परंतु आता हा चतुर्पतीचा अथर्वन् वेद तुम्हा हाती आल्यामुळे आता त्या ब्रम्ह जाणतो असे म्हणणा-या ब्रम्हयाला विचारा की :

हे ब्रम्हया । तु तर म्हणतोस की : मी ब्रम्ह जाणतोस ? मग तु सांगीतलेल्या कर्मकांडा च्या मार्गाद्वारे या यवगान यवगात जन्म घेत मज ब्रम्ह प्राप्त का नाही झाला ? तु सांगीतल्याप्रमाणे मी यवगान यवगात जप-तप, व्रत-वैकल्प, कर्मकांड करत राहूनही का मज नाही भेटला या देहीचा धनी ? मी चौ-यांशी फिरत-फिरत का इथपर्यंत आलो ? आता कुठवर मज पाषाणाचे देव पुजांयला लावुन, त्यांचे जप-तप. व्रत-वैकल्प सांगुन या चौ-यांशीच्या फे-यात फिरवत ठेवणार ? माझे या फिरण्याला जबाबदार कोण ? तु तर म्हणतो : मी धर्म जाणतो. मी ज्ञान जाणतो. मी पंचांग पाहतो. तर मग आता या देहीच्या चंद्र सुर्याने हे सुखःदुःखाचे आरे-गि-हे आता कुठवर भोगावे ? आता हे मज सांगण्यासाठी आपल्या ज्ञानचक्षुने जरा आपले पंचांग उघडुन पहा हो । आणी तुमच्या सांगण्याप्रमाणे या तिरगुणात राहून या तिरलोक्याचे तिरगुणी अवतार यांचे व्रत वैकल्पे स्तुतीगाण व पुंजन पाठ करत करत कधी मिटतीन हे आरे-गि-हे ? हे पंचांगी पाहुन सांगा हो । आपले पंचांग पाहुन सांगा मज की : चतुर्पतीचे निरंजन आत्मज्ञान न घेता कधी मिळेल मुक्ति यातुन ?

हे ब्रम्हया । तु ज्या तिरलोक्यातील तिरगुणी राजे व त्यांचे अवतार यांचे पुंजन पाठ व्रत वैकल्पे अज्ञानी जनांना सांगुन त्यां तिन कडुन जी मोक्षाची मागणी करत आहे, तो मोक्ष तर या तिन देवतांना सुध्दा मिळालेला नाही. हे तिन तर आप-आपले कार्य करत, आपआपले गुणांचे राज्य संभाळत राज्य करत आहे. या तिन ला मोक्ष नाही. ज्यांना मोक्ष नाही, त्यांना तु कसा मोक्ष मागणार ? हे मज सांगा हो ! या तिन ला सोडल्याशिवाय मोक्ष नाही हो ! म्हणुनच हे ब्रम्हया ! या तिन च्या पल्याड उभा असलेला तो चौथा निरंजन तुझे देहीच्या काशी तिर्थक्षेत्री उभा असतांना त्या निरंजनाचे पाय न धरता, का वसला या तिरगुणांचे तिन राजे ची स्तुतिगाण करत ? आकाशी चंद्र सुर्याचे ठिकाण पंचांगी पाहुन काय साध्य होणार तुज आता ? ते तर तुज जवळच्या काशी ठिकाणी आहे. तिथेच तु आता पाहावे.

- ॥ आकाशी चंद्र-सुर्य काशी । धरणी वर आहे ।
कोणं दिले ? कोणं आणले ? । कोणाचें होये ? ॥
॥ आकाशी चंद्र-सुर्य काशी । धरणी वर येणारं ।
कोणं देखिले ? कोणं पाहले ? । पुढेच होणारं ॥

आकाशात जे चंद्र सुर्य आहेत, तेच चंद्र सुर्य या पिंडीच्या नवखंड देहधरणीच्या मस्तकस्थीत दहावा खंड काशी धरणीवर आहे. तर ब्रम्हांडी च्या काशी सारख्या पवित्र स्थान असलेल्या सावंगा येथे सुर्य तर जळगाव येथे चंद्र उतरला आहे. पिंडीच्या मस्तकी चंद्र सुर्य हे नयन दोन आहेत. हे चंद्र-सुर्य कोण

पाठवले ? कोण दिले ? कोणाचे होय ? पिंडीचे हे चंद्र-सुर्य तर या परमात्माच्या तेजोगुणी अंश असलेल्या आत्म्या संग, त्या परमात्म्यानेच तर दिलेले आहेत. जेव्हा हा आत्मा जुनी जिर्ण झालेली देह धरणी टाकुन जातो, तेव्हा आपल्या सुक्ष्म पंचइंद्रियासह, मन व बुद्धीचे सुक्ष्म संस्कार घेतुन तो जात असतो. आणी तो जेव्हा दुस-या देहधरणीवर येतो, तेव्हा या आत्म्यासह तेही चंद्र-सुर्य पुढेच येणार ! ते येणारे चंद्र-सुर्य कोण देखील ? कोण पाहीले ?

परंतु आता या आत्म्यासह आलेले या देहधरणीवरचे चंद्र-सुर्य ला आरे गि-हे भोगावेच लागणार आहे. कारण की : या आत्माला मागील जन्मी त्याला त्याचे मुळ घराचे ठिकाण माहीत झाले नसल्यामुळे, या जन्मी ते त्याच्या मुळ परमात्म्याचे ठिकाण चे ग्यान घेण्याकरीता इथे आला आहे. आता या जन्मी त्याने धारण केलेल्या देहीच्या जवळ, त्याचा मुळ यवगाचा देव चतुर्पती आदीपुरुष परमात्मा चा चतुर्पता अथर्वन् वेद हा त्याच्या मागील जन्मीच्या संचिताव्दारे कृष्णकृपा होवुन या देहीच्या हाती पडला आहे. या चतुर्पता अथर्वन् वेद मुळे त्या आरे-गि-हे ची फक्त तिब्रता कृष्णकृपेने कमी झालेली आहे. भाल्यावरचे घाव काटयावर निर्वाळत आहेत. परंतु जे भोग आहे, ते भोग भोगुनच हिशोव पुर्ण करून समोर मार्गकमण करावे लागते. ही समोरची प्रगती करण्यासाठी हे सुख:दु:खे भोगत आपल्या कर्तव्याची वाव म्हणुन नियत कर्तव्य कर्मे करावेच लागते. परंतु तुम्ही जन्म घेतला असल्यामुळे याही जन्मी त्याला मागच्या जन्मीच्या बरे-वाईट संचिताव्दारे आलेले सुख:दु:खाचे अश्रु चे २४ आरे-गि-हे या देहीच्या भोगावे लागतात. कृष्ण कृपेने तुमच्या नशिवात असलेले भालीयाचे घाव चे काटयावर निवारन होत, या चंद्र-सुर्याला आता थोडयाबहुत कमी प्रमाणात कमी तिब्रतेचे आरे-गि-हे भोगावेच लागणार ते असे.

कोणतेच कर्मे निष्फळ नसतात. प्रतेक कर्माला बरे, वाईट व बरे-वाईट असे मिश्र फळ येतात. वाईट कर्मे चे परिनाम चे ग्रहन या चंद्र-सुर्याला लागुन दु:खाचे आरे-गि-हे भोगावयास लावतात. तर चांगले कर्मे चंद्र-सुर्याला सुखाचे आरे-गि-हे लावतात. तर बरे-वाईट असे मिश्र कर्मे मिश्र सुख:दु:खाचे आरे-गि-हे या देहीच्या चंद्र-सुर्याला लावतात. कधी कधी चांगल्या कर्मात सुध्दा हयगय, निश्काळजीपणा, दुर्लक्ष्य केल्यामुळे त्याचे सुध्दा बरे -वाईट असे मिश्र फळ येते. त्याच मुळे सुख:दु:ख हे भोगावेच लागते.

म्हणुनच कृष्णाने भगवत गीता मध्ये असे सांगुन ठेवले आहे की : तु तुझे कर्तव्याची वाव म्हणुन हयगय न करता आपले स्व कर्मे करत जा ! त्या कर्माच्या फळाची आसक्ती, अभिलाषा न बाळगता, त्या प्रतेक कर्माचे फळ या कृष्णास अर्पण करत जा ! असे सत्कर्माचे फळ कृष्णालाच अर्पण केल्यानेच त्या सर्व कर्माचे फळाचे बरे-वाईट परिनाम या कृष्णास प्राप्त होवुन ते परिनाम तुला भोगावे लागणार नाही. तुझे केव्हाही अहीत होणार नाही. तुमच्या चंद्र-सुर्याला कर्माच्या परीनामाचे ग्रहन लागुन, तुला आरे-गि-हे भोगावे लागणार नाही. अथवा तुमचे नशिवात असलेले भालीयाचे घाव यांची तिब्रता कमी होवुन हे सौम्य तिब्रतेचे सुख:दु:खे थोडयाबहुत प्रमाणातच भोगावे लागेल. म्हणुनच सरळ साध्या सिदाईच्या मार्गाने राहत असेच निष्काम आसक्तीरहीत सत्कर्मे करत करत जेव्हा तु या सत्कर्माच्या अधिक्याने या तिरगुणांच्या पलिकडे जाशिन, तेव्हा या तिरगुणांच्या पल्याड उभा असलेला हा चतुर्पती कृष्णा तुम्हास आपरूप प्राप्त होईनं.

परंतु ब्रम्हया । हे सर्व साध्य होण्यासाठी प्रथम तुम्हा नवखंड देहधरणीच्या दहाव्या खंड असलेल्या काशी तिर्थास जावे लागेल. शुध्द आचारा विचाराचा झाडु घेतुन ही काशी धरणी शुध्द करत तिथे चतुर्पती नामअमृताचा पाझर

फोडत फोडत, चतुर्पती ज्ञानगंगेत न्हावुन निघाव लागेल. असे हे काशी सारखे तिर्थ आहे तुम्हा पाशी । या काशी तिर्थक्षेत्रीच देह जीवाच वरं आहे.

॥ काशी सारखे, तिर्थ रे ब्रम्हया । आहे, तुया पाशी ।

पाय धुवुन, जग पितीन । त्यातं, अमृत नाही ॥

॥ चतुर्पता, वेदांत गाय । हे माझ तिर्थ ।

कसं मी, टाकु इला । इनं, जगवला हा पिंड ॥

या नवखंड नरदेहीवर दहावा काशी खंड म्हणजेच मस्तक ठेवुन, धन्याने इथे आपले सर्व गुण सह शक्तियाँ व सिध्दियाँ ठेवल्यात. म्हणुन या मस्तकाला गुणात काशी असे म्हटलेले आहे. हे खंड जागृत झाल्यावर इच्याच पोटी या सत्यवगाचा जन्म आहे. नव खंड पृथ्वा दहावा खंड काशी । या तिरगुणांची क्षणात उडवण हो पदवी ॥

॥ तिर्थी पिंडी, वस्ती याहीची, दुस्च होय म्हणता ? ।

तिर्थ-पिंडाच्या, दुस्च असते, का देता हाका ? ॥

॥ पिंडा मध्ये, पोहन-पाणी । नांदे इच्छा कर्तार ।

कल यवगी, वस्ती ठेवनं । हे माझं घरं ॥

॥ तुमचं हे घर, यवगाचं मुळ । तु गायप झाला ।

कल/सत यवगी, आला/येईन भैस । यवगाचा दोस/राजा ॥ २४ ॥

-: शब्दार्थ :-

वेदांत गाय :- वेद जिथुन 'नेती नेती' म्हणत पलटुन आले, त्या वेदांच्या अंतापार/अंतापलीकडे असलेले परमं ज्ञान जिथे मिळते, ती वेदांत गाय म्हणजेच निराकार निरंजन परमं ग्यान-शक्ती पिंड, वेदातील चौथा पिंड समजावुन देणारे ज्ञान ।

ब्रम्हया :- 'ब्रम्ह जाणतो !' असे फुशास्कीने म्हणणारा ।, अनुभवाविना शास्त्र-पुस्तकातुन वाचुन/पाठ करून, पोपटपंची करणारा मानव, ज्याला हेही मालुम नसते की : ब्रम्ह हे वाचुन जाणावयाचे नसते, ते तर अनुभवाचे असते ।

हंस :- आत्मा, देहधरणीवर अवतरून देहीत वसना/वस्ती करतो, तर देहीवाहेर पडुन त्याच देहीला मसना/स्मशानभुमी देवुन, सुक्ष्म असे पंचईद्रिये मन व मतीसंस्कार घेवुन वाहेर पडतो । **वस्ती** :- निरंजनाची वस्तु असलेल्या या आत्म्याची वस्ती/रहीत ही पिंडी या ब्रम्हांडात आहे.

हे ब्रम्हया । ज्या अनामीकाला तुम्ही दुस्च होय म्हणता ? तो अनामीक कृष्णाच तर तो निरंजन आदीपुरुष होय. याच निरंजन आदीपुरुषाचीच तर सर्व तिर्थी पिंडी निरंजन वस्तु आहे. या निरंजन वस्तु ची वस्ती/रहीत या पिंडी या ब्रम्हांडी आहे. सर्व सजीवांच्या अंतःकरणात राहुटी करून राहणारा निरंजन आत्मा हा या निरंजन आदीपुरुषाचाच तर अंश आहे. सर्व प्राणी मात्रांच्या ठिकाणी असलेले चेतना/चैतन्य तर त्याचेच आहे. त्यानेच तर तिर्थी पिंडी या ब्रम्हांडी ही चेतना देणारी निरंजन वस्तु ठेवलेली आहे. सर्व तिर्थी पिंडी या ब्रम्हांडी त्याचीच निरंजन वस्तु ची वस्ती असुनही, शिव-शिव करत स्पृश्य-अपृश्यता मानत त्यालाच दुर होय म्हणता ?

सर्व पदार्थांचे जे काही मुळ म्हणुन आहे, ते मुळ तोच निरंजन आदीपुरुष कृष्ण धनी आहे. तो धनी व्यापलेला नाही, अशी एकही वस्तु या चरांचरात नाही. तेज वैभव प्रभुत्व..ईत्यादी सह सर्व काही त्याच्याच तेजाच्या फक्त एका अंशापासुन निर्माण झालेले आहे. तो एकला धनी त्याच्या एकाच अंशाने, हे सर्व चरांचर विश्वे व्यापुन यात वस्ती करत भरून भरला आणीक उरलेला आहे.

परंतु हे निर्वुध्द ब्रम्हया ! तुम्ही लोक त्याचे हे श्रेष्ठ व अती उत्कृष्ट आणी अव्यय असे निराकार निराधार निरंजन स्वरूप न ओळखता, तो

सगुणरूपी आहे असे समजून त्या अनामीकाला दुःख होय म्हणता ? तो तर योगमायेने आच्छादिला असल्यामुळे भल्या-भलत्याला त्याचे स्वरूप उघड दिसत नाही. म्हणूनच हे निर्बुध्द मुख लोक अनादि अव्यय निराकार निराधार निश्कलंकी निरंजन आदीपुरुषाच्या स्वरूपाला ओळखत नाही. ज्यांनी स्वतःची ओळखी करून घेतलेली आहे, असे ओळखीचे जीव त्या आदीपुरुषाला ओळखतीन !

तिर्थि पिंडी या ब्रम्हांडी तर या आदीपुरुषाचीच निरंजन वस्तु म्हणजे त्या आदीपुरुषाचाच अंश अवतार आत्मारामची वस्ती आहे. तरी सुध्दा तुम्ही स्पृश्य-अस्पृश्यता मानत, ज्या देहीच्या आत तो निरंजन वस्ती करून उभा आहे त्या अनामीक देहीलाच त्या अनामीकालाच दुःख होय म्हणता ? स्पृश्य-अस्पृश्यता भेद करता ? पिंडा-पिंडात भेद करून, स्पृश्य -अस्पृश्यता ठरवून शिव शिव करणारे तुम्ही खरंच ज्ञानी आहात काय ? जरा आपल्या अंतर्मनाला विचारून पहा. अंतर्मन काय सांगते त्यावर अंमल करा....मगच उमजेल की :

तो निरंजन राया तर या तिर्थि या पिंडी या ब्रम्हांडी सर्वत्र भरून भरलेला आणीक उरलेला आहे. तो भरून-उरून अंती तो वेगळ्याच राहिला आहे. या तिरगुणी मायेच्या विश्वात त्याच्या एकाच अंश रूपाने राहुटी करत, तो दुःख या तुमच्या तिरगुणी विश्वाच्या येशीवर उभा राहून, या तिरगुणी मायेचा तमाशा तो वकदृष्टीने निमुटपणे पाहत आहे. आणी जे या तिरगुणी मायेच्या येशीवाहेर निघालेत, त्यांचा हात हातात घेवून त्यांना साहयं करत उभा आहे. तो तर तुमच्या या तिरगुणी मायेच्या विश्वाच्या तिर्थ पिंडाच्या दुःख आहे. तरीही तो निराळा आपल्या एकाच अंशाने तुम्हा जवळ तुम्हा देहीअंतर्गत तो कर्तार या पिंडा मध्ये पोहन पाणी ईच्छा शक्ती सह नांदत आहे. तो धनी तुम्हा अंतरी आहे. तुम्हा जवळी आहे. तुम्हा शेजारी आहे. तुम्हा पुढे-मागे दाही दिशेचे पांघरून घेवून तुमचा तो दिंगावर धनी उभा आहे. तोच कर्तार पिंडामध्ये पवन-पाणी, ईच्छा शक्तीला नांदवत आहे.

जेव्हा हा आत्मा या कृष्ण परमात्माच्या घरी येथे या चतुर्पता कृष्ण अवधुत पंथाच्या पायरीवर येवून उभा झाला. आणी येथुन वर वर असलेल्या परोपरीच्या पाय-या चढत या कृष्ण परमात्मानेच उभं केलेल्या सत् यवगाच्या मुळावर येवून पोहचला, तेव्हा तो पाहते ते काय ? येथे तो कृष्ण परमात्मा स्वतः गुप्त होवून आपल्या मौस वाणी च्या घरात राहून आपणच लावणी केलेल्या आपल्या सत् यवगाच्या मुळाला खतपाणी घालतो आहे, गुप्त रूपात उभा राहून सत् यवगाची मांडणी करत आहे..., तेव्हा तो आत्मा म्हणतो की : हे परमात्मा ! तुम्हीच तर आपणहुन या देहघरा येवून मज या तुमच्या या घरी आणले, तुमच्याच मौस वाणी च्या घरात राहून मज अहीनाघरचे ग्यान दिले. सत् यवगाचे मुळ दाखवले आणी तुच येथे गायप आहे ? येथे तर तुज नाही हात पाय ! तु तर लुंडमुंड आहे. आता काय पाहु कोण्या तोंड ? हा अनामत या घरी तर लदवद ज्योतीचा प्रकाश चे तेजांकृत रूप घेवून आपला उजेड चवताळत पाडत आहे. अल्लाद आहे तुमचे पाय नाही लागले हो या देह धरणीला ! असा जेव्हा तो आत्मा रडगाडे पिटत आक्रोश करू लागला, तेव्हा तो उरला धनी त्याच्या सुमरणी आला. आणी त्याची समजावणी करण्याकरीता येणा-या सत् यवगात मी येवून काय काय करणार याचे शकुन देवु लागला. तेच शकुनाचे चरणे तो सत् यवगी पुढे काय काय करणार ? याचे ग्यान देत आहे की :

॥ महा महा, योगी उभे । राहतीन सत् यवगाले ।

शक्ती मागनं, रूतं लज्जा । येईन/पडनं अवघ्या योग्याले ॥

- ॥ चारवीज हाती, घेवुन भैस । रूतं, देईन शक्तीले ।
शक्ती आंगाचा, विटाळ । शुध्द भैस करन अवघ्याले ॥
- ॥ आधी शुध्द, मध्ये शुध्द । झालो, भैस नामानं ।
आता नका, लाजु कराहो । अनामीकाचं पुंजनं ॥
- ॥ तिरलोक्याचे, पुंजन अनामीक । करन एक भावं ।
पुंजना वेगळे, राहतीन वाया । जातीन, ते जीवं ॥ २८ ॥
- ॥ अनामीकाशी, पुजा-अर्पण/पुजारपण । देल्लं देवानं ।
तिन यवगाच, उसनं । गादीवर, घेईन भरूनं ॥ २९ ॥

शब्दार्थ :- वस्तु :- निरंजन आत्मा ही अविनाशी वस्तु देहघरामध्ये चैतन्यप्राण चा प्रकाश देण्याकरीता परमात्म्याने ठेवली आहे. हा निरंजन देहीमध्ये राहुटी करून देहीत वस्ती करतो. परंतु या निरंजनाची वस्ती या देहभुम्मेवर असतांनी सुध्दा तिरगुणांमुळे ही देहभुम्मा नासली सारी । **वस्ती :-** निरंजनाची देहीमधील वस्ती । **रूत :-** विर्य विज

चार बिज :- विज आवाजी नजरी उरस्थळी कमरी-०१/०२/०४ ऐसे चार प्रकाराने विज देण्याचे प्रकार आधीच्या यवगी होते. ते असे :

०१. आवाजी बिज :- आवाजा व्दारे विज देणे.

- मुळयवगी शक्तीच्या ओवी ०१/०२/०१ मध्ये शक्तीला आवाजा व्दारे तिच्या कर्ता-याकडुन आवाजी विज मिळाले.
- व्दापरच्या कुंतीला आवाजी विजाच्या वराव्दारे तिने ईच्छीलेले देव उभे राहुन, त्या देवांनी तिला आवाजी विज दिलेत. कुंतीला आवाजी विजा व्दारे कर्ण व पंचपांडव हे पुत्र झालेत.

०२. नजरी बिज :- नजराला नजर भिडवुन नेत्रा व्दारे विज देणे.

॥ दृष्टी देखता स्वभ्रताराची । गर्भ राहे स्त्रियांशी । त्रैतायवगी ॥

- त्रैतायवगी स्वताच्या भ्रताराची दृष्टी देखताच स्त्रियांशी गर्भ राहत असे.
- ईछुक स्त्री-पुरुषाच्या दृष्टा-दृष्टातुन विज राहण्याचे प्रकार या त्रैता यवगी घडत होते.
- अनावधानाने लक्ष्मीच्या नेत्रांतुन विजयुक्त अश्रुविंदु पडुन शंखासुर उत्पन्न झाला. आणी त्याने ब्रम्हदेवाचे वेद चोरले हे कथानक झाले..
- मोर आपल्या नेत्रविंदु व्दारे लांडोरी ला विज देतो असे मानल्या जाते.

०३. उरस्थळी बिज :- उरस्थळाला उर/छाती घासुन अथवा स्पर्शुन विज देणे.

- अंजलीच्या उरस्थळाला पवन झोंबुन पवनसुत झाला. पवनाने अंजलीला दिलेले ते उरस्थळी विज होय.
- सागरातील स्त्रीप जातीचा नरमासा आपले उर म्हणजे बाहया व्दारे मादी च्या बाहया ला स्पर्श करून म्हणजेच मादीच्या उराला आपला उर घासुन मादीच्या उरस्थळी विज देतो.
- खटमल आपल्या मादीच्या उरावर आपले उर घासुन मादीला उरस्थळी विज देतो असे मानल्या जाते.

०४. कमरी बिज :- कमरेखालील पाताळी लिंगाव्दारे कमरेखालील पाताळी योनीत विज सोडण्याची पध्दत.

- मानवासह ईतर सर्व अंडज व जाडज जातीच्या प्राण्यांमध्ये आढळुन येते.

ऐसे आधी विज झाले हे चारही । सत्य जाणा ना तुम्ही । विज आवाजी नजरी उरस्थळी कमरी असे विज देण्याचे चार प्रकार आहेत. चारही प्रकाराने देण्यात येणारे चार विज चे देणं देण्याचा अधिकार परमात्म्याचा आहे. ऐसे हे चार विज भैसधनी हाती घेवुन शक्ती जे रूत मागेल, ते मागीतलेले रूत तो भैस धनी शक्तीला देईन.

॥ कृष्ण महाराज धनी अवधुत ॥